

KÚRIA

Bfv.I.22/2019/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2019. év június hó 18. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A kábítószer-kereskedelem büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budaörsi Járásbíróság 1.B.487/2015/75. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.945/2017/18. számú végzését II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budaörsi Járásbíróság a 2017. szeptember 7-én meghozott 1.B.487/2015/75. számú ítéletével - mely a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.945/2017/18. számú végzésével 2018. szeptember 28-án jogerőre emelkedett - II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki kábítószer-kereskedelem büntetében [Btk. 176. § (1) bekezdés], új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntetében [Btk. 184. § (1) bekezdés] és kábítószer-prekurzorral visszaélés büntetében [Btk. 183. § (1) bekezdés a) pont], ezért halmazati büntetésül öt év szabadságvesztésre és öt év közügyektől eltiltasra ítélte, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a II. rendű terhelt védője útján a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés b) és c) pontjaira hivatkozással terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Álláspontja szerint a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, továbbá a bíróság a bűnösség megállapítása tekintetében az

indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Részleteiben az alábbiakat sérelmezte:

- ellentétes a rendelkezésre álló iratok tartalmával az ítélet azon ténybeli megállapítása, mely szerint a terheltek 2012 év nyarától 2013. március 19. napjáig kábítószer gyártással foglalkoztak, figyelembe véve a szlovák hatóságok előtt tett tanúvallomásukat;
- 2016. január 27. napján megtartott tárgyaláson nem került sor az I. rendű terhelt vonatkozásában az eljárás elkülönítésére, nem került sor egyetlen tárgyaláson sem a korábbi tárgyalás jegyzőkönyvének ismertetésére;
- hiányos az ítélet azon körülmények tekintetében is, hogy melyik tanúvallomás melyik tényállás tekintetében minősül bizonyítéknak, ezen körülmény teljes egészében kimaradt az indokolásból;
- a Budakörnyéki Járásbíróság T.2013.El.1/5/2. tük. számú végzésével engedélyezett telefonlehallgatás hanganyagának meghallgatására nem került sor;
- eljárási szabályt sértett az első fokon eljáró bíróság, amikor a terheltek cselekvőségét nem személyre szabottan, tényállási pontonként vizsgálta, nem sorolta fel tételesen a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokat;
- ellentétes a rendelkezésre álló iratok tartalmával az igazságügyi gépész-szakértő vallomására történt hivatkozás;
- az ítélet jogi indokolása hiányos a forgalomba hozatal, mint elkövetési magatartás megállapítása tekintetében;
- az ítéletben több esetben összekeverte a bíróság a pszichotrop, illetve pszichoaktív fogalmakat, valamint azok jogkövetkezményeit.

Az indítvány előterjesztője szerint a bíróság tévesen alkalmazta a Btk. 2. § (2) bekezdésében írt szabályt, a cselekményeket az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény szerint kellett volna elbírálni. Kifejtette, hogy a 2011. évi CLXXVI. törvény rendelkezéseit a hozzákapcsolódó kormányrendeleteket kellett volna figyelembe venni, amelyek - módosítást követően - újra meghatározták a pszichoaktív anyaggá minősített anyagokat, vegyület-csoportokat, és rögzítették azok tételes felsorolását. Ezek alkalmazásával a terheltek 2013. március 19. napját megelőző cselekménye kábítószerrel kapcsolatos bűncselekménynek nem minősül.

Utalt arra is, hogy a forgalomba hozatal megkezdéseként értékelendő a forgalmazással összefüggő rész-cselekmények (vevők felkutatása, megállapodás megkötése) megvalósítása, befejezetté a cselekmény akkor válik, amikor a kábítószer bekerül a forgalomba, ezért a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a másodfokú határozat által helybenhagyott minősítés nem felel meg a vonatkozó bírói gyakorlatnak.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megvalósított anyagi- és eljárásjogi szabálysértéseket a másodfokon eljáró törvényszék sem küszöbölte ki, a kifogásolt körülményekről határozatában nem adott számot.

Ezért a jogerős határozat megváltoztatását és új határozat hozatalát indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség nyilatkozata szerint a felülvizsgálati indítvány a bizonyítékok mérlegelését sérelmező, a tényállást támadó, megalapozatlanságra hivatkozó része a törvényben kizárt, hasonlóképpen az indokolási kötelezettség megsértését támadó része is, míg alaptalan az anyagi jogi szabálysértésekre történő hivatkozása, ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta (BF.152/2019/1.).

.-.-.

A 2018. július 1. napján hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése szerint az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a törvény másként nem rendelkezik. Ilyen eltérő rendelkezést azonban a törvény a felülvizsgálati eljárásra nem tartalmaz.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Be. rendelkezéseire volt figyelemmel.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdésében meghatározott további esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

Ebből következően a Kúria nem vizsgálhatta, hogy a terheltek az ítéletben megállapított időszakban valóban foglalkoztak-e kábítószer-gyártással, e körben megfelelően értékelték-e a szlovák hatóságok előtt tett vallomásaikat, helytálló-e az igazságügyi gépész-szakértő véleményére történt hivatkozás, és azt sem, hogy a

telefon-lehallgatás hanganyagának meghallgatására milyen okból nem került sor.

A büntetőeljárás szabályainak megsértésére hivatkozva a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt okok alapján van helye felülvizsgálatnak, ez a kör önkényesen nem bővíthető. A megalapozatlanság a felülvizsgálati okok között nem szerepel, így a felülvizsgálat nem terjedhetett ki arra a körülményre sem, hogy a bíróság a terheltek cselekvőségét milyen mértékben vizsgálta személyre szabottan, illetve, hogy az ítéletben a bíróság valóban összekeverte-e a pszichotrop, illetve pszichoaktív anyag fogalmát.

A Be. 651. § (2) bekezdése felsorolja azokat, akik a terhelt javára felülvizsgálati eljárást kezdeményezhetnek; ezek között a terhelt-társ nem szerepel. Így erre a II. rendű terheltnek sincs joga a terhelt-társát érintően, még annak esetleges megalapozottsága esetén sem. A felülvizsgálati indítvány ezen része is a törvényben kizárt. A felülvizsgálat az erre alapul szolgáló bármely ok esetén is csak arra a terheltre folytatható le, akinek a javára vagy terhére a felülvizsgálati indítványt az arra jogosultak benyújtották (EBH 2013.B.2.).

Bár az elsőfokú ítélet indokolása a tényállási részében (24. oldal 3. bekezdés) valóban nem részletezte, hanem csak összegezte a terheltek által mások általi értékesítés és elfogyasztás céljából elkészített és külföldre küldött tabletták, valamint az általuk feldolgozás és továbbküldés végett birtokolt, de még tömörítetlen porok kábítószer tiszta hatóanyag tartalmát - mely a tényállást a másodfokon eljáró törvényszék (4. oldal 2-4 bekezdései) kiegészítette, illetve helyesbítette -, de az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan felülvizsgálati okot csak az valósítana meg, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes lenne, ami jelen esetben nem állapítható meg, így a felülvizsgálati indítványnak az indokolás hiányosságaira utaló része szintén kizárt a törvény által.

A büntető anyagi jog szabályainak megsértésével kapcsolatos felülvizsgálati indítványra vonatkozóan az ügyészi nyilatkozatban részletesen kifejtettek mindenben helytállóak.

Alaptalan a felülvizsgálati indítvány azon kifogása, mely szerint az elkövetéskor hatályos jogszabályokhoz képest a terheltek 2013. március 19. napját megelőzően megvalósított kábítószerrel kapcsolatos magatartása nem minősül bűncselekménynek. Az indítványozó - bár utalt az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagok, vegyületcsoportok tételes felsorolását tartalmazó jogszabályokra - kifogása ugyanakkor részletes okfejtést nem tartalmaz. E körben az állapítható meg, hogy a vegyész szakértő szakvéleményében rögzítette a lefoglalt anyagokban talált azon

vegyületeket, amelyek az elkövetés időpontjában pszichoaktív anyagnak minősültek, és megjelölte azt is, hogy az azokat meghatározó jogszabály - az elkövetés időpontjában a 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 1. mellékletének C) jegyzéke - mely pontjának felelnek meg. Ehhez képest az indítvány előterjesztőjének azon hivatkozása, hogy az elkövetéskor hatályos jogszabályhoz képest a II. rendű terhelt ezen anyagokra vonatkozó cselekménye nem minősül bűncselekménynek, alaptalan.

Az elkövetéskor pszichoaktív anyagnak minősülő vegyületek egy része (MPA, AMT, pentedron, etilfenidát) az elbíráláskor hatályos jogszabályok szerint már nem pszichoaktív anyagnak, hanem pszichotrop anyagnak minősült. Ebből következőleg az ezen anyagokra megvalósított cselekmény az elbíráláskor hatályos rendelkezésekhez képest nem új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntettének, hanem kábítószer-kereskedelem büntettének minősült. E változást a bíróság az irányadó tényállásban - annak ellenére, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt alkalmazta - sem vezette át, így e vonatkozásban az irányadó tényállás megalapozatlannak tekinthető, ami azonban felülvizsgálati okot egyrészt nem képez, másrészt bűnösség megállapítására sincs kihatással.

Bár az új pszichoaktív anyaggal visszaélést illetően az elbíráláskor hatályos büntető törvény 184. § (1) bekezdése szigorúbb büntetési tételkeretet állapít meg az elkövetéskor hatályos Btk. 283/B. §-ához képest, és az eljáró bíróságok nem indokolták meg, hogy miért az új törvényt alkalmazták, de a szabadságvesztés büntetés mindkét törvény alapján a halmazatban lévő cselekmények emelt tételkeretei között maradt, ekképpen törvényes büntetésnek tekintendő. A Btk. 2. §-ának téves alkalmazása csak akkor felülvizsgálati ok, ha kihatott a bűnösség megállapítására vagy törvényt sértő büntetés kiszabását eredményezte (BH 2014.293.).

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kábítószerrel, illetve az új pszichoaktív anyaggal kapcsolatos rendelkezéseket a büntetőjogon kívüli normák határozzák meg. Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a Btk. 2. §-ának alkalmazására ilyen esetben csak akkor kerülhet sor, ha keretkitöltő rendelkezésekben a bűncselekmény elkövetése után olyan mérvű változás következik be, amely a kötelezettség megszűnésével vagy a tilalom feloldásával az addigi büntetőjogi védelmet megszünteti (1/1999. BJE). Ebben az esetben van lehetőség az elbíráláskor hatályban lévő büntetőjogi szabályozás visszaható hatályú alkalmazására. Az elbírált ügyben azonban a büntetőjogi védelem terjedelme ugyan módosult de nem szűnt meg, ezért a Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy ugyan a hatóanyag-tartalom „átrendeződése” folytán a kábítószer-kereskedelem minősítése súlyosabbra változna, és így az elbíráláskor hatályos jogszabályt nem lehetne alkalmazni, azonban

az irányadó tényálláshoz képest az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazása, a bűnösség megállapítása, cselekmény minősítése, és a joghátrány alkalmazása vonatkozásában törvényes volt.

A Kúria utal arra is, hogy a bíróság jogerős határozatában a kialakult gyakorlattal egyezően minősítette a terhelt cselekményét kábítószer-kereskedelem büntettének. A kábítószerrel visszaélés büntettének megállapítása körében az átadás - mint elkövetési magatartás - akkor valósul meg, ha az kizárólag azért történik, hogy a kábítószer az átvevő maga fogyassza el. Ezzel szemben a forgalomba hozatal - miként a kereskedés is - az azzal szükségszerűen együtt járó átadáson túlmenően több résztevékenységből tevődhet össze: magában foglalhatja az eladók és vevők felkutatását, a megállapodás megkötését, az áru tárolását, az átadás helyszínének előzetes felderítését, a szállítóeszközök és kísérők biztosítását; felölelhet tehát minden olyan mozzanatot, amely azt célozza, hogy a kábítószer - akár további közbeékelődő személyek révén is - bekerüljön a kereskedelmi forgalomba. Forgalomba hozatalnak minősül a kábítószer több személy részére történő hozzáférhetőségének biztosítása is, ha az egyetlen személyen keresztül, egyszeri átadással történik. A kábítószerrel való visszaélésnek a forgalomba hozatallal való elkövetési magatartása befejezetté válik akkor, ha a kábítószer bekerül a forgalomba, vagyis a továbbadás folytán ténylegesen megnyílik annak a lehetősége, hogy a kábítószerhez más vagy mások is hozzájuthassanak (BH 2002.299.).

A részben alaptalan, részben a törvényben kizárt indítványra tekintettel a Kúria elbírálva a Budaörsi Járásbíróság 1.B.487/2015/75. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.945/2017/18. számú végzését II. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés a Be. 653. § (1) bekezdésére és a 458. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 656. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. június 18.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró

A kiadmány hitelél:
TóthLné
bíróági tisztviselő